

-Ала сам дебела, страшно, не могу више то да поднесем!-

-Па зашто не пробаш са неком дијетом и вежбањима ако ти то толико смета?-

-А не могу да се „цимам“ око тога. -

Или:

-Не могу никако да положим тај испит, полудећу!-

-Па што не пробаш да га научиш до танчина?-

-А, баш ћу да се цимам са толиком књижурином, боље да учим овако па да чекам да ме „убоду“ питања... -

Уколико сте пречесто били учесници у оваквим врстама разговора, можда су вам с времена на време падала на памет питања попут „Шта је са овим људима?“ или „Шта је то са мном?“ (у зависности од тога коју сте страну у оваквим разговорима заузимали). Признајмо, многим од нас је јако тешко да схвате да је за зараду потребно радити, да је за скидање вишка килограма потребно хранити се здравије, или да је за полагање испита потребно учити. Стиче се утисак да је оваква врста „парадоксалног менталитета“ захватила и превише пора у друштву па да сами нисмо свесни до које мере то зна да иде,

али и до које мере све то врши негативан повратни утицај на свакога од нас.

Када се такав начин промишљања са личног пренесе на колективни, дешава се следећа врста разговора:

-Програм на државној телевизији је ужас! Нећу им платити претплату никад...-

-Па можда је лош и зато јер нема средстава пошто људи попут тебе не плаћају претплату.-

-Јаој, опет ти браниш Тијанића!-

Као и у оном разговорима с почетка текста, многима је тешко да појме да уколико не плаћају превоз и уколико не плаћају претплату они сами немају превише права да се жале на (не)квалитет истих, јер је могуће да и сами тим неплаћањем утичу на тај исти *не квалитет*□

(додуше, у задњих месец дана превоз је заиста превише поскупео за запослена лица). Са друге стране, и они који плаћају за себе углавном говоре како су испали „овце“, „наивчине“ и сл., па то користе за алиби да у будућности некако напакосте некоме другом.

Да се разумемо – злоупотреба од стране људи у власти сасвим сигурно има, али мора се макар посумњати да се са оваквим нашим држањем ствара нека врста „кумулативног ефекта“ који ионако лоше стање додатно погоршава, можда и у превеликој мери.

Рекло би се да је од доласка комунизма многима најбитнија ствар у животу постала да се за *ништа* добије *све* па је то постало једино прихватљиво стремљење у српском друштву. Такав, суштински апсурдан начин промишљања и животних стремљења, увек иде уз оправдање на примеру неких других који су „лако прошли“ са „непоштеним“ или „лењим“ држањем, па девојка са вишком килограма или момак који не даје испите увек спомену да постоји „та и та“ особа којој је то пошло за руком да на управо „тај и тај“ (лакши) начин успеју у својој намери. Да се размисли којем делу популације „та и та“ особа припада, и колико је чест случај да је тако нешто успело од свих који су тако нешто покушали, је потпуно ван домашаја размишљања. Једноставно, такви знају на тим примерима да је тако нешто могуће, а ако је могуће, то значи да могу и они. Кад им се каже да тако нешто успева само у јако ретким примерима, а да је и тад спорно јер обично немају потпуни увид у позадину таквих примера – они се љуте и почињу да вас гледају као „наивчину“ или „будалу коју ће свако да јаше“, „издајника“, „непромишљеног“, „стуцаног“, „глупог“ и сл. (што по сопственом мишљењу нисам никада био).

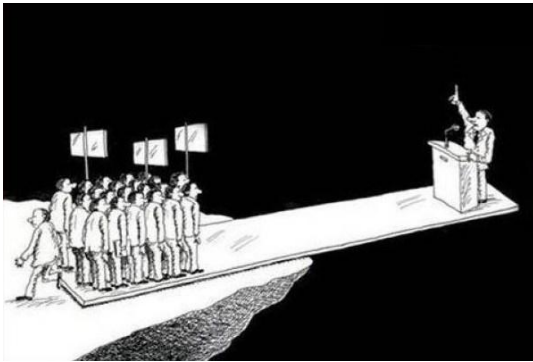
Генерално када су у питању свакакви државни сервис и институције ми по навизи имамо негативан набој. У тим случајевима се перцепира да је „неко горе“ (на власти), „крив за све“, лако се сетимо примера људи који су се обогатили „преко ноћи“, и увек се дође до закључка да када „они лопови не плаћају ништа, а имају све“ да ни ми нисмо дужни да то радимо. То што је таквих „лопова“ ипак јако мало, док је оних који због таквог става трпе доста више, често нам не пада на памет. А то је управо тренутак када несвесно постајемо „микро-аутошовинисти“.

Тада се радије гурамо у крцатом аутобусу којем је потребно по сат и по времена да би стигао до свог одредишта, убеђени да такав превоз не треба плаћати док у себи псујемо тренутног градоначелника и све градске одборнике (којих је мало) а не желимо да приметимо све остале људе у том истом аутобусу који исто мисле и исто се муче (а којих је много). И рекло би се да је свако од њих макар делимично (а као што рекох – можда кумулативно и у већој мери него „лопови властодршци“) одговоран за то што се сви они колективно муче, јер превелик број њих не жели да плати ништа за „такав“ превоз.

Микро-аутошовинизам

Пише: Марко Радовановић
четвртак, 22 новембар 2012 13:06

Кад су они који јесу стекли неке позиције у питању (поменути „лопови властодршци“), „микро-аутошовинисти“ и не помишљају на то да су и те особе одрасле у истом окружењу као и они, али да су за разлику од њих ипак дали *нешто* од себе (углавном учланивши се у партије где су се *ипак својски* потрудили око *неких* ствари), па су ипак *некаквим* радом дошли до *некаквих* позиција одакле су почели да се понашају тако бахато да је то свима јасно уочљиво.

Гледано по моралној равни, такви „лопови властодршци“ се готово уопште не разликују од оних првих који не желе да плаћају ишта у „оваквој“ држави. Једина разлика између њих је само у томе што први немају позиције, а други имају, или да будем прецизнији – једина разлика је у томе што су ови „други“ заправо они „први“ који су те позиције у међувремену стекли. Зато и ти који су се некако пробали имају идентичан изговор зашто не плаћају порезе и зашто се гнушају сваког издатка за социјалне потребе друштва који се обично може свести на форму да им „држава није дала ништа док су се мучили“ па их је (као и ове прве) „баш брига за њу“.

Да не спомињем тужну чињеницу да у таквој средини вероватно и порески инспектори радије примају пар љубичастих новчаница како би погледали на другу страну, јер је и њима постала омиљена мантра да „поштеним радом нису од државе добили ништа“, па је ред сад мало и на њих „да буду покварени“. У овај „микро-аутошовинизам“ су потонули готово сви, и ту нема великих разлика између пола, годишта или друштвеног слоја којем неко припада, сви смо ми у њему.

Налазимо се у ситуацији у којој можда многи (вероватно већина) криве државу што не ради како би требала да ради, а заправо свако од нас доприноси таквом стању у некој мањој или већој мери. Такве врсте „патриота“ се не разликују превише од оног учесника

„Параде поноса“ који је носио транспарент на ком је писало „Смрт држави“ [\[1\]](#), јер описаним понашањем и погрешно усмереним промишљањем они свакодневно врше опструкцију и микро-саботажу сопствене државе, која потом постаје огромна на макро-плану.

Докле год овакав начин промишљања буде био на неки начин доминантан и преовлађујући у свакодневном говору и понашању (према сопственој држави и друштву пре свега), нико од нас и не може да буде потпуно сигуран у то да је за садашњу ситуацију крив „неко одозго“, нити (чак и да то јесте истина) има права да такве позива на одговорност јер се понаша на идентичан, бахат начин.

Оно што је можда најтеже прихватити је да би се овакво стање својеврсног друштвено-самоубилачког „врзиног кола“ драстично побољшало када би смо се сви ми мало жртвовали на самом почетку, па кад бисмо почели да плаћамо превоз (макар повремено) и поред тога што је лош, кад бисмо почели да плаћамо претплату иако је програм на телевизији и даље „катастрофалан“ (премда га већина и даље упорно и помало дволично - гледа), или кад би се укључили у политичко деловање иако су у свим партијама искварени људи сумњивог морала.

Такве патриоте на речима, али у бити аутошовинистима, то нажалост – мрзи. Много им је лакше да чекају „праву комбинацију питања“ као у примеру студента са почетка текста, односно начин како ће се издвојити из „сиротог народа“ и прећи у „лопове властодршце“, па да онда они буду на позицији са које ће моћи да имају исте набеђене и умишљене изговоре као што их имају и садашњи „властодршци“.

Најапсурдније је (и донекле најсрамотније) то што кад било ко од нас оде било где у иностранство је те врсте односа према друштву итекако свестан, па се та страна држава више цени од сопствене, јер је тамо „све уређено“. Помисао да је та „уређеност“ настала тако што су се ти странци опходили много боље према свом друштву него што смо се ми

опходили према сопственом нам ретко пада на памет, иако се овом појавом могу објаснити многи наши порази свакаквих врста (између осталог ниподаштавачки однос странаца према нама, популарност латинице код младих итд.).

Нећу да кажем да нема позитивних примера (Филип Вукша је тренутно најпознатији), али се чини да смо још увек далеко од потребне „критичне масе“ за повлачење целог друштва у правом смеру. Мене рецимо, као патриоту, можда највише боли то што сам на разним сајтовима наших непријатеља управо виђао аргументе против Срба и Србије које сам пре тога чуо од људи из сопствене непосредне средине („ова држава умире“, „најкорумпиранији смо, нема нам спаса“, „нама бре треба чизма и мотка“ или толико малограђански омиљен цитат „ма ми смо Срби најгори од свих“) иако ни једна од тих тврдњи није тачна, или да будем јаснији – постаје тачна само онда када је често понављамо па сами себе убедимо да такви јесмо.

То значи да нас има и превише који радимо за сопствене непријатеље са таквим, помало малограђански набеђеним (што би млади рекли „истрипованим“) ставом, а да је аутошовинизам је ушао много дубље у српску народну базу него што смо тренутно свесни. Пребрзо смо заборавили речи покојног патријарха Павла када нам је свима пред смрт поручио да ће нам бити боље када и сами постанемо бољи [2], а и питање је да ли су то сви схватили на прави начин, јер је по мени и ова врста аутошовинизма само још један „мрачни дар“ СФРЈ комунизма, који се овом народу можда мало и превише свидео док је био актуелан.

[1] <http://www.naslovi.net/2010-10-15/pravda/ciplicu-nije-smetao-natpis-smrt-drzavi/2053474>

[2] <http://www.vesti-online.com/Vesti/Tema-dana/96885/Patrijarh-Pavle-se-upokojo-uz-molitvu>